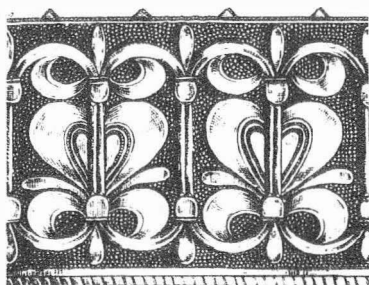

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1961

BRNO 1962

flügelte eiserne Pfeilspitze mit noch erhaltenen Holz im Schafte.

Středověké pece ve Vratíkově /okr. Blansko/.

Josef Skutil

Jižně Vratíkova /okr. Blansko/ v trati zvané dnes "Habeš" na levém břehu potoka, přicházejícího od Okrouhlé a před jeho soutokem s Valchovkou za domem Josefa Baráka č. 42a v břehu terasy potoka se nachází asi do 1/3 prokopaný výhoz kotlinovité pece. Ve výhoze částečně zplanýrovaném je vypálený mazanícovitý materiál s kusy sklovitých strusek, do běla přepáleného vápence a do červena vypráhlého pískovce. Těž materiál z nějakého dřívějšího výkopu byl používán na zarovnání cesty na pravém břehu zmíněného potoka za zahrádkou domu č. 42. Vpravo vedle výkopu je kuželovitě kotlinovitá jáma se zřetelnými okraji a širokým podélným vchodem. Celý objekt je až do detailů zcela analogický oběma objektům, jaké jsme prokopali r. 1960 v trati Domínka u Ostrova, tedy 22 km jjv. směrem. Analogie spočívá jak v situaci /těsné rozhraní devonu a břidlice nebo kulmu, terasovitý břeh potoka v těsném sousedství soutoku dvou vod/ tak ve formě jámy a charakteru materiálu /vápenec, kusy mazanice, zapečené zbytky dřevěného uhlí, zbytky strusky s otisky větví a sklovitými povlaky s otisky jedlových jehliček atd./ Aní tento objekt ve Vratíkově stejně jako ostrovskou Domínku nebylo však možno blíže podle nějakého archeologického materiálu datovat. V nevelké vzdálenosti jižně proti toku valchovského potoka se nacházejí na jeho pravém břehu další asi 3-4 podobné objekty. Za účelem bližšího poznání objektu, jeho funkce a zejména jeho bližšího stáří, bylo by nezbytně nutno prozkoumat pingovitý objekt samotný, který bude jistě i svou strukturou v podstatě zcela shodný s objekty ostrovskými. Nález není určitě halštatského stáří za jaký byl pokládán, ani středověká keramika nacházející se v boskovickém museu z Vratíkova, nepochází z těchto výkopů. Pripomíná-li se podle upozornění B. Šponera v boskovické gruntovní knize vratíkovská vápenice již r. 1500, není vyloučeno, že může jít o příbuznou lokalitu. Z jiných středověkých a snad i mladších nálezů vratíkovských pocházejí v boskovickém museu kusy strusek a fragment charakteristické dýzny, analogické např. nálezům rudickým.

Skupina zcela analogických objektů se nachází dále podle upozornění ing. Chlebka v suchdolském lese v odd. 16 mezi zříceninami hradu Blanska a silnicí Těchov-Blansko vedle dlouhého průseku, vedoucího od novodvorské silnice /kat. Suchdol/. Lokalita leží nad terenním lomem vrstevnice 500, opat na hranici mezi vápencovým podložím a brněnskou vyvřelinou. Snadný přístup k lokalitě je po lesní cestě z údolí Punkvy od malé loučky za Skalním mlýnem mezi silnicí a Punkvou. Běžné povrchové ohledání všech tří objektů poskytlo opět analogický materiál mazanice.

Podrobná zpráva bude podána po technickém zpracování materiálu ostrovské Domínky.

Mittelalterlicher Backofen in Vratíkøv, Bezirk Blansko. Südlich von Vratíkøv /Bezirk Blansko/ befindet sich in der Bachterasse, hinter dem Hause Nr. 42 die Reste eines Backofens. Weitere ähnliche Objekte /3 bis 4/ befinden sich etwas weiter südlicher. In dem Abfallschutt des ersteren Backofens befinden sich ziemlich reichlich gebrannter Lehm, Schlacke mit Glasur, gebrannter Kalkstein sowie verwitterte Sandsteinstücke. Es handelt sich hier um ganz auffallend ähnliche Fundumstände /unmittelbar an der Grenze zwischen Devon-Kulm, die Lage am Bachufer - Zusammenfluss, Kalksteine, Lehm im Teich, Schlackenreste mit Blattabdrücken in der Glasur usw./ wie bei den Fundobjekten in der Flur Domínka bei Ostrov oder im Walde, Parz.16 bei dem Hofe Nové Dvory unweit der Mazocha, festgestellt wurden. Keines dieser Objekte lieferte jedoch bis heute die gewünschten archäologischen Funde zwecks Datierung der Fundplätze.

Podzemní labyrint chodøb ve Znojmě.

Boris Novotný

Již dlouhou dobu bylo známo, že v podzemí Znojma existuje labyrint chodøb a prostor. Doposud však nebyl znám ani jejich rozsah ani důvod, proč byly vyhlubovány. Z iniciativy pracovníků ONV ve Znojmě překročil brněnský ústav geodesie a kartografie k jejich systematickému průzkumu, zaměření a zmapování. Ke spolupráci na řešení této problematiky byl přizván také Archeologický ústav ČSAV v Brně. Pracovníci ÚGAK provedli doposud zaměření a zmapování asi 8 km podzemních chodøb a přilehlých prostorů, které se rozkládají v podstatě pod celým historickým jádrem města Znojma. Podzemní chodby, do kterých se vstupovalo ze sklepů starých gotických a renesančních domů, byly vyhlubovány do skály ve dvou až třech patrech nad sebou, takže se dnes nalézají až 15 m pod nynější úrovní povrchu. Tvoří jakoby určité celky, které jsou však na mnohých místech navzájem propojeny. Křikaté stěny vyúsťují do slepých prostorů různých velikostí a v jejich stěnách lze místy spatřovat vyhloubené jamky pro umístění kahanců. Ve větších výklencích mohly stát kdysi dřevěné kultovní sošky světců. Místy vedou do hlubších prostorů poměrně malé vstupní prostory, které bylo možno zamaskovat. Podzemní chodby byly opatřeny důmyslným systémem kolmých větracích šachet různých velikostí. Některé jsou tak rozměrné, že se jimi bylo možno spustit dolů po provaze. Neméně pozoruhodný je podzemní vodovod, zjištěný zatím v délce mnoha desítek metrů. Tunelovitým prostorem s vytesaným žlabem protéká ještě dnes čistá voda.

Všechny uvedené skutečnosti, záměrná chaotičnost chodøb, slepé prostory, větrací šachty a přívod vody, ukazují, že tyto nákladně vytesané chodby a prostory byly v dobách válek a drancování útočištěm bohatých měšťanů a jejich majetků. O neznámé tragedii, která se zde odehrála, svědčí nález kosterných pozůstatků čtyř osob. Chodby a prostory nebyly patrně záměrně označeny, pouze v jednom případě zjistili pracovníci, provádějící průzkum odznak skřížených kamenických kladiv. Tunely mají většinou podobu valené klenby. Stropy některých odbočných pros-

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1961.

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.
- Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Poulík.
- Redaktoři : PhDr. Jiří Říhovský a PhDr. Anna Medunová.
- Překlady: prom.hist R. Tichý a E. Tichá.
- Kresby: B. Ludíková.
- Na titulní stránce: Rozvinutý ornament stříbrného gombíku z hrobu 11
od 7. kostela.
- Vydáno jako rukopis - 350 kusů - neprodejné.